

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра **_Фінансового менеджменту та фондового ринку**

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування

освітньо-професійна програма
Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування

на тему: **«Інвестиційна діяльність комерційного банку»**

Виконавець:

Студент 42 гр. ФФБС

Ботнаренко Юрій Юрійович

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Лапіна Ірина Сергіївна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Інвестиції грають одну з найважливіших ролей у розвитку економіки країни та її функціонуванні. Фінансова система виступає одним із основних компонентів, що сприяють підвищенню інвестиційної активності. Великий внесок у її зростання вносять і комерційні банки, а саме, мобілізуючи заощадження, вони формують інвестиційний капітал, що сприяє його розподілу.

Важливим і головним завданням економічних реформ в Україні сьогодні є активізація інвестиційної діяльності та створення сучасних механізмів, здатних подолати кризу та покращити поточну економічну ситуацію. Виконання цього завдання значною мірою залежить від розвитку банківської системи, особливо кожного окремого банку, оскільки вони забезпечують ефективний розвиток і функціонування всіх сфер економічної системи, створюють передумови для розширення економічного відтворення. Можливість вирішення цих завдань залежить насамперед від механізму управління капіталом банків, який характеризує їх платоспроможність, ліквідність і сприяє подальшому розвитку. Однак банки стикаються з певними проблемами при кредитуванні, тобто деякі кредити неможливо повернути, коли потрібні додаткові кошти, і існує велика ймовірність того, що позичальник не поверне кошти. Тому банки зацікавлені у здійсненні інвестиційної діяльності з урахуванням вищезазначених ризиків кредитування. Інвестиційна діяльність здатна забезпечити необхідний рівень ліквідності, підвищити прибутковість та дати можливість зберігати кошти з мінімальним ризиком.

Проте спеціалізуватися на одній із цих сфер діяльності банку недоцільно і неможливо. Тому важливим завданням для кожного банку є вибір пріоритетного напрямку діяльності для досягнення поточних цілей. Незважаючи на позитивну тенденцію активізації інвестування в банківський сектор, на сьогодні залишається багато питань, які потребують негайного вирішення з метою покращення діяльності банків та розвитку банківської системи в цілому.

Дослідження інвестиційної діяльності банків займають важливе місце в роботах вітчизняних науковців, а саме: Т. Бабійчук, В. Коваленко, О. Печенко, С. Луціва, С. Леонова, С. Нехаєва, О. Озерчука, С. Черкасової та ін. Проте слід наголосити, що українські вчені не дуже активно досліджують цю проблему, в основному через недостатній розвиток фондового ринку і, як наслідок, низьку інвестиційну активність українських банків.

Метою дослідження є дослідження теоретичних та практичних основ інвестиційної діяльності комерційного банку та розробка рекомендацій щодо удосконалення її здійснення комерційними банками України.

Завдання дослідження:

- розкрити поняття, класифікацію та роль банківських інвестицій в ринковій економіці;

- визначити сутність інвестиційної діяльності комерційного банку;
- розглянути особливості управління інвестиційними ризиками в інвестиційній діяльності комерційного банку;
- провести аналіз інвестиційної діяльності комерційних банків на банківському ринку України;
- провести аналіз фінансово-економічної діяльності АТ КБ «ПриватБанк»;
- оцінити інвестиційну діяльність АТ КБ «ПриватБанк»;
- вивчити світовий досвід управління інвестиційним портфелем міжнародних фінансових інституцій
- розглянути особливості формування інвестиційної стратегії комерційного банку;
- зробити прогноз результатів інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» на основі кореляційно-регресійної моделі;
- визначити основні напрями удосконалення інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк».

Об'єктом дослідження є економічні процеси, пов'язані з інвестиційною діяльністю комерційних банків.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні основи інвестиційної діяльності та розробка пропозицій щодо її удосконалення.

Методи дослідження. У процесі дослідження інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи, такі як: узагальнення, порівняння та систематизація, системний аналіз, індуктивний та дедуктивний методи, аналітико-синтетичні методи, економіко-математичні методи, статистичні методи. Під час вирішення конкретних завдань щодо покращення.

Інформаційною базою дослідження є законодавство України, яке регулює, зокрема, процеси управління інвестиційною діяльністю комерційних банків, а також монографії, наукові публікації зарубіжних та вітчизняних науковців, ресурси мережі Інтернет, звіти та аналітичні матеріали НБУ, звітність АТ КБ «ПриватБанк».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить 89 сторінок, включаючи 17 таблиць, 15 рисунків, 8 додатків і список використаної літератури із 40 найменувань.

Публікації та апробація результатів дослідження. Основні положення роботи представлено у збірнику тез доповідей VII Студентської науково-практичної конференції факультету фінансів та банківської справи Одеського національного економічного університету «Стабілізація фінансово-економічної системи України» (18-19 квітня 2023 року). Назва тез: «Інвестиційна діяльність комерційних банків на фінансовому ринку України».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи інвестиційної діяльності комерційного банку»* визначено поняття, класифікація та роль банківських інвестицій в ринковій економіці. Визначена сутність інвестиційної діяльності комерційного банку. Вивчені особливості управління інвестиційними ризиками в інвестиційній діяльності комерційного банку.

У другому розділі *«Аналіз інвестиційної діяльності комерційного банку на прикладі АТ КБ «ПриватБанк»* охарактеризована діяльність комерційних банків на інвестиційному ринку України. Проведено аналіз фінансово-економічної діяльності АТ КБ «ПриватБанк». Досліджені особливості інвестиційної діяльності банку та проведено оцінку її ефективності.

У третьому розділі *«Шляхи вдосконалення інвестиційної діяльності комерційного банку»* розглядається формування інвестиційної стратегії комерційного банку. Проведено моделювання результатів інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» на основі кореляційно-регресійної моделі. Визначені основні напрями удосконалення інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк».

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні основи та надано практичні рекомендації щодо удосконалення інвестиційної діяльності комерційних банків на прикладі АТ КБ «ПриватБанк». Були зроблені наступні висновки.

1. Інвестиційно-банківські операції - це діяльність банку з інвестування, тобто вкладення грошових та інших резервів у цінні папери, нерухомість, статутні фонди підприємств, середньо- та довгострокові кредити, предмети колекціонування, дорогоцінні метали та інші інвестиції. об'єкти, ринкова вартість яких здатна збільшуватися і приносити дохід банку у вигляді відсотків, дивідендів, прибутку від перепродажу та інших прямих і непрямих доходів. Основними факторами, що визначають мету інвестиційної діяльності банків на фондовому ринку, є необхідність отримання доходу та забезпечення ліквідності певної групи активів.

2. Здійснення банками інвестиційної діяльності виявляється у інвестиційному процесі. Інвестиційний процес визначається як послідовність етапів, дій, процедур та операцій із здійснення інвестиційної діяльності. Конкретний хід інвестиційного процесу визначається об'єктом інвестування та видами інвестування (реальні чи фінансові вкладення).

3. Дуже важливими питаннями в інвестиційній діяльності є питання аналізу інвестиційних ризиків та їх урахування в інвестиційній діяльності комерційного банку. Основними завданнями ризик-менеджменту є розпізнавання та класифікація ризиків, вибір коштів та методів страхування

від них, мінімізація ризиків або відмова від реалізації проектів (за високої ймовірності значних збитків). При управлінні ризиками на інвестиційному ринку необхідно постійно проводити ідентифікацію, оцінку ризику з використанням різних методів, а також контроль за процесом управління ризиками. Комерційні банки також мають проводити заходи, направлені задля вдосконалення своєї інвестиційної діяльності та інвестиційної політики. Банківська установа має чітко сформулювати пріоритети свого інвестиційного розвитку. Відповідно, потрібно розробити аргументовану та чітку інвестиційну стратегію комерційного банку щодо ефективної роботи на фондових ринках.

4. Інвестиційна діяльність на фондовому ринку забезпечує підвищення прибутковості банківських операцій, збільшення ліквідності банківських установ та захист їх фінансових ресурсів від впливу інфляції. Розміщення коштів у цінні папери за обсягом вкладень посідає друге місце серед активних операцій банку після кредитування. За останні п'ять років обсяг інвестиційних ресурсів українських банків збільшився на 112,5%, переважно за рахунок стрімкого зростання показника у 2022 році, що свідчить про наявність достатньої ресурсної бази для активної інвестиційної діяльності. Отже, інвестиційна діяльність українських банків характеризується повільними темпами розвитку та низьким банківським відсотком на тлі високих процентних ставок за споживчими кредитами. В основному банківські інвестиції є вкладеннями в державні цінні папери для отримання рефінансування від Національного банку України, а також для використання їх як застави. Банки можуть використовувати вкладення у цінні папери (акції, корпоративні облігації) як диверсифікації джерел прибутку і підвищення ліквідності, що також позитивно позначиться економіці, задовольняючи попит на довгострокові фінансові ресурси із боку середнього й великого бізнесу. Для цього необхідно активувати існуючу біржу та пропонувати цінні папери від прозорих та прибуткових компаній із позитивною репутацією. Вирішення цих питань сприятиме активізації діяльності комерційних банків як інвесторів на цьому ринку.

5. Практичний аналіз здійснений за результатами діяльності АТ КБ «ПриватБанк» в 2019 – 2022 роках. За аналізований період активи банку мали позитивну динаміку зростання, вони збільшилися на 74,54% за період 2019-2022 років. Також слід відзначити швидке зростання активів у 2019 році (23,51%) внаслідок збільшення обсягу вкладень у цінні папери (45,68%).

Що стосується зобов'язань банку, то практично всі вони – депозити його клієнтів (97,76%).

Процентні доходи мають найбільшу питому вагу загальної структури (54,99 % в 2022 році). Тобто, основною статтею доходу є відсотки за виданими кредитами. Також слід зазначити збільшення частки комісійних доходів із 40,6% у 2019 році до 48,56% у 2021 році, що свідчить про збільшення роздрібних операцій. В цілому доходи банку збільшилися на 31,25%. Витрати банку збільшилися на 0,64% за останні чотири роки. Також слід зазначити

збільшення чистого прибутку банку у 2021 році, яке відбулося внаслідок збільшення чистого доходу від відсотків та чистого доходу від комісій.

6. АТ КБ «ПриватБанк» є одним із провідних гравців на ринку цінних паперів України та на даний час здійснює операції за такими основними напрямками діяльності: купівля/продаж ОВДП, корпоративних облигацій, акцій та інших цінних паперів на фондовому ринку; купівля ОВДП на первинному аукціоні Міністерства фінансів України; формування портфеля клієнта в цінних паперах; консультаційні послуги щодо кон'юнктури фондового ринку та чинного законодавства.

За останні чотири роки банк збільшив обсяг своєї інвестиційної діяльності. Сума вкладень у цінні папери збільшилась на 57,57% за період 2019-2022 років. Активізація інвестиційної діяльності спостерігалася у 2020 році, коли загальний обсяг інвестицій збільшився на 45,68% порівняно з 2019 роком. Питома вага вкладень у цінні папери значно перевищує обсяги кредитів банку. Це пов'язано з тим, що ПриватБанк, як державний банк займає провідну позицію в операціях з ОВДП.

Проведений аналіз дав можливість зробити висновок, що інвестиційний портфель АТ КБ «ПриватБанк» представлений державними цінними паперами – 99,10 %, інвестиціями в асоційовані та дочірні компанії – 0,01 % та інвестиційною нерухомістю – 0,89 %.

Таким чином, аналізуючи інвестиційну діяльність АТ КБ «ПриватБанк», варто відзначити, що інвестиційна політика банку є дуже консервативною, так як переважають державні цінні папери. Така ситуація сприяє значному зменшенню ризиків від інвестиційної діяльності, однак, значно зменшується дохідність інвестиційного портфеля.

7. Створення інвестиційної стратегії комерційного банку потребує певного шляху вирішення практичних завдань, створених у сучасних конкурентних та ринкових умовах для стабільного та сталого функціонування банку у короткостроковій та довгостроковій перспективі. Комерційний банк з позиції інвестиційної діяльності здійснює свою діяльність на фінансових ринках із високим ступенем ризику. При формуванні інвестиційного портфеля необхідно використовувати такий метод зниження ризику, як диверсифікація. Оскільки на ринку є велика кількість різноспрямованих трендів, диверсифікація активів допоможе заробляти навіть у період кризи. Для ефективного зниження ризиків інвесторів необхідно диверсифікувати інвестиційний портфель не тільки за кількістю об'єктів інвестування, що використовуються, але і за їх якістю.

8. Завдання визначення ступеня впливу факторів на результати інвестиційної діяльності комерційних банків може бути вирішено за допомогою багатofакторних кореляційних регресійних моделей. Було висунуто гіпотезу, що обсяг інвестиційних цінних паперів, придбаних банком має пряму залежність з обсягом чистого прибутку та обернену залежність з рівнем непрацюючих кредитів у кредитному портфелі ПриватБанку. Перевірка адекватності побудованої моделі здійснювалася з використанням F-критерію Фішера, значущості коефіцієнтів регресії за допомогою t-критерію

Стьюдента. Вона вказує на наявність залежності між змінними статистичного зв'язку. Отриманий в результаті аналізу коефіцієнт множинної кореляції R , який характеризує якість отриманої моделі, складає 0,950438725 що свідчить про наявність у моделі високої кореляції. Значення R -квадрата наближене до 1, тому дана модель є адекватною. Табличне значення F -критерію Фішера дорівнює 0,379, а отримане в результаті проведення аналізу – 0,903, що свідчить про те, що обрана модель є значущою.

9. Для успішного здійснення банківських інвестицій, а саме, інвестиційної діяльності АТ КБ «Приватбанк», необхідно виконати певну низку заходів.

Одним із важливих напрямів удосконалення є планування та контроль інвестиційної діяльності банку. Одним із важливих напрямів удосконалення є планування та контроль інвестиційної діяльності банку. Заходи, пов'язані зі стимулюванням інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» сприяють оптимізації процесу її реалізації. Це означає, що комплекс стимулюючих заходів насамперед спрямований на підвищення інвестиційної активності банку.

З урахуванням аналізу інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк» кроками щодо оптимізації інвестиційної діяльності мають бути:

1. Залучення фізичних осіб до інвестиційної діяльності банку.
2. Активне надання послуг, пов'язаних з інвестуванням. Можливість отримання якісних інвестиційних консультацій обмежена, що перешкоджає розвитку інвестиційного портфеля банку.
3. Удосконалення системи заходів, вкладених у ефективне здійснення інвестиційної діяльності банку. Насамперед, це внутрішній аудит та комплаєнс контроль, завданням якого буде визначення ефективності контролю та перевірка управління ризиками діяльності банку.

Зазначені заходи допоможуть АТ КБ «Приватбанк» у виявленні та усуненні ризиків, пов'язаних із здійсненням своєї інвестиційної діяльності. Також застосування цих заходів сприяє здійсненню якісної оцінки інвестиційної позиції банку, що дозволить згодом покращити провадження його інвестиційної діяльності. А в цілому, запропоновані заходи дозволять АТ КБ «ПриватБанк» підвищити свою конкурентоспроможність, розширити мережу клієнтів, підвищити рівень обсягу операцій з цінними паперами і, як наслідок, збільшити доходність банківської діяльності.

АНОТАЦІЯ

Ботнаренко Ю. Ю. «Інвестиційна діяльність комерційного банку»
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«072 Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньо-професійною програмою
Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування
Одеський національний економічний університет, м. Одеса, 2023 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом є економічні процеси, пов'язані з інвестиційною діяльністю комерційних банків. Предметом є теоретичні та практичні основи інвестиційної діяльності та розробка пропозицій щодо її удосконалення.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти економічних категорій «інвестиційна діяльність», «інвестиційний портфель» та «інвестиційні ризики», а також методи оцінки ефективності інвестиційної діяльності комерційного банку.

Проаналізовано діяльність комерційних банків на інвестиційному ринку України. Проведена оцінка фінансової та інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк».

Запропоновано заходи вдосконалення інвестиційної діяльності АТ КБ «ПриватБанк».

Ключові слова: комерційний банк, інвестиційна діяльність, інвестиційний портфель, інвестиції, ризик, інвестиційна стратегія, цінні папери.

ANNOTATION

Yu. Yu. Botnarenko "Investment activity of a commercial bank"
qualifying work for obtaining a bachelor's degree in a specialty
"072 Finance, banking and insurance"
according to the educational and professional program
Finance, financial management and insurance
Odessa National University of Economics, Odesa, 2023

The bachelor's qualification work consists of three sections. The object is economic processes related to the investment activities of commercial banks. The subject is the theoretical and practical foundations of investment activity and the development of proposals for its improvement.

The paper examines the theoretical aspects of the economic categories "investment activity", "investment portfolio" and "investment risks", as well as methods of evaluating the effectiveness of investment activity of a commercial bank.

The activity of commercial banks on the investment market of Ukraine is analyzed. An assessment of the financial and investment activities of JSC KB "PrivatBank" was carried out.

Measures to improve the investment activities of JSC CB "PrivatBank" are proposed.

Keywords: commercial bank, investment activity, investment portfolio, investments, risk, investment strategy, securities.